

Imaja vsak četrtok
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 6. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobē
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Nakopani se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za označila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 39.

V Mariboru, dne 28. septembra 1899.

Tečaj XXXIII.

Negotova bodočnost.

Maribor, dne 27. septembra.

Grof Thun je odstopil z vsemi svojimi tovariši. Kdo ga je vrgel z ministerskega prestola? Različne govorice se slišijo, a najbolj verojetna je, da pri Thunovem padcu niso nedolžni minister zunanjih zadev grof Goluhovski, vojaški dostojanstvenik Beck, in pruski poslanik na Dunaju grof Eulenburg. Vsi trije so neprijatelji Slovanov in so težko gledali, da je v zadnjem času začel rasti ugled in upliv avstrijskih Slovanov. Grof Goluhovski je sicer Poljak, a bal se je, da bo naraščajoča moč Slovanov raztrgala zvezo z Rusijo in Italijo ter ovila prijateljske vezi okoli Avstrije in Rusije. Rusiji pa Goluhovski ni naklonjen, to je že podedovan greh Poljakov, in zato je uplival, da se vrže Thunovo ministerstvo, meneč, da pride sedaj kaj bolj nemškega. Generalni inšpektor Beck je rodom iz Nemčije, in čeprav zvest služabnik avstrijskega cesarja, vendar poln občudovanja za nemške državne in vojaške razmere. Tudi njega je bolelo srce, ko je videl avstrijske Slovane okoli vlade, Nemce pa v opoziciji. Pruski poslanik, grof Eulenburg, pa že radi svojega poslanstva sočustvuje bolj z avstrijskimi Nemci nego s Slovani. Ti trije možje, tako si šepetajo v dobro poučenih krogih, uporabili so ves svoj upliv, da so postale za grofa Thuna razmere nevzdržljive — in grof Thun je moral odstopiti.

Slovenci se ne bomo jokali za Thunom. Ljudje sicer pravijo, da je imel Thun dobro voljo, da je bil naklonjen vsem Slovanom,

toda Slovenci te naklonjenosti nismo občutili. Ali je tega kriv grof Thun, ali pa nam neprijazno uradništvo, nam je neznano. Resnica je, da se je s Slovenci ravnalo pod Thunom tako brezobzirno in neprijazno, kakor da bi sedel na ministerskem prestolu najhujši Prusak. Ravno zadnji čas je pruska sapa hudo brila posebno po naših spodnještajarskih krajih. Četudi grof Thun morda ni odobral trdega postopanja s Slovenci, vendar je vsaj toliko sokriv, da ni imel dovolj moči in upliva do svojega uradništva.

Thunov padec obžalujemo Slovenci le v toliko, ker se bojimo, da za Thunom pride popolnoma nemško-liberalno ministerstvo, in da se bodo Slovani potisnili zopet v stran. Nam Slovincem bilo bi potem neprijazno ne samo uradništvo ampak tudi ministerstvo, torej dvojno gorje. Kakor dosedaj stojijo razmere, se še ni bati, da pridejo Slovani ob vlado. Državnozborska večina, v kateri se nahajajo tudi Slovani, drži še trdno skupaj. In dokler bo desnica ostala skupaj, tako dolgo se nam Slovanom ni mnogo bati. Vsaka vlada bo namreč navezana na to večino, na desnico.

Kdo bo Thunov naslednik? Gotovega se ne more nič reči, tukaj se lahko le ugiba. V ospredju sedanjega političnega položaja stojita dve osebi, konservativni knez Alfred Liechtenstein in liberalni ministerialni uradnik pl. Körber. Knez Alfred Liechtenstein se sam trudi, napraviti si pot do ministerskega predsedništva. Okoli pl. Körberja pa se zbirajo vsi liberalno-nemški velikaši ter kričijo in

ga potiskajo naprej, češ, morda le tudi drug spoznajo, kako imeniten ministerski predsednik bi bil pl. Körber. Toda slovanske in nemško-konservativne stranke mu ne zaupajo.

Prihodnje ministerstvo bo imelo nalogo, da spravi v državni zbor zopet mir in red, vsaj za par trenutkov, da se izvršijo volitve v delegacije, kajti sicer neha skupnost med ogrsko in avstrijsko državo. Ako pa hoče imeti ministersvo mir, mora uničiti nemško obstrukcijo. Toda kako? Najlažje bi seveda šlo, ako prekličejo jezikovne naredbe. A tedaj pa bodo Čehi delali obstrukcijo in vlada je zopet v zagati. Bati se je, da bodo vladni krogi rajši imeli češko nego nemško obstrukcijo, čeprav je nemška obstrukcija le izbruh krivične gospodaželjnosti, a češka bi bila opravičena. Slovenci bomo ostali vedno ob strani severnih bratov Čehov in gotovo je govoril slovenski poslanec Povše vsakemu Slovincu iz srca, ko je zatrjeval Čehom te dni: »Mi z Vami in za Vas, Vi z nami in za nas!«

Toda naj se razmere razvijajo Slovanom ugodno ali neugodno, Slovenci vsaj doma smemo opustiti programa, ki se javlja v tem, da delamo na prosvetnem in gospodarskem polju za osvobojenje izpod nemškega jarma, da pospešujemo hrvatsko-slovensko vzajemnost in da kjer le mogoče, obsojamo zvezo naše države z Italijo in Prusijo. Pri vsem pa bodimo zvesti Bogu, da ostanejo čile naše duševne sile in da nas spremlja blagoslov z nebes. V tem programu je naše odrešenje!

Listek.

Klobukova povest.

(V. Hálek. — Jan Stanovský.)

IV.

«Kaj pomaga!» rekal je kočijaž, in spoznal sem še le pozneje, kako globokega pomena je ta njegova prislovica bila za me.

Če je bila doba moje ljubavi h glavni ministri doba zlata, moje bivanje pri profesorju doba srebrna: bilo je moje zdajno stanje doba železna.

Rano sem se naspal često do sitega, to je resnica, če tudi ne vselej. Za to sem pa moral bedeti čestokrat dolgo v noč, včasi celo do jutra, predno sem se mogel vleči v posteljo. To je sicer tudi resnica, da sem večkrat dremal po dne na vozu, kadar je moj gospod — kočijaž namreč, bral zaspanost iz mojih očij. Ne morem pa reči, da so to bili blaženi trenutki, ko sem spal združen z glavo svojega fijakarja. Zakaj večkrat se mi je tako zgrazala, da sem raje padel z nje na zemljo, nego da bi bil dalje delil postelj z njo. Vendar sem to storil samo enkrat; kajti ko se je potem moj gospod prebudil ter me vzdignil od zemlje, prilagodil me je tako

brezsrčno k glavi, da sem se stresel po celem telesu.

«Kaj pomaga!» mislil sem si, in stoprav zdaj sem spoznal, kak globok pomen ima ta kočijažev izrek.

Ti moj oče! Kaj sem se potikal po svetu! Nič ni pomagalo, dasi je deževalo, burja brila, veter pihal, sneg naletaval, dasi je bilo soparno, tema ali svetlo — noben protest ni pomagal nič. «Kaj pomaga!» rekel je moj gospod, in šel sem.

Najboljše še je pa bilo, da sem neprestano jezdil. Niti koraka nisem storil peš in kadar sem tako na kozlu sedel naravn, kakor hromi, z bleskom očarujē ulice, pozabil sem večkrat na svoje trpljenje.

Kar pa me je začetkoma zelo vzbujalo, je, da ni noben klobuk pred menoj smuknil z glave. Pri profesorju so me pozdravljali vsaj dečki, tukaj pa se ni nikdo brigal za me, prav tako, kakor bi ne bil več jaz! Ne, ti sramoti nisem hotel podleči. In protivil sem se s početka z vsemi močmi, ne hoteč z glave.

«Bom ti pa jaz pomagal!» pravil je kočijaž, strgal me z glave in potem me na kolenu raztegnil tako brezdušno, da sem bil ob svoj prvotni obraz, po katerem sem bil vstvarjen. «Kaj pomaga!» mislil sem si drugič. In kar je šlo s početka z nasilstvom, slo je

pozneje nehotē in smuknil sem se z glave i pred onimi, kateri so se mi prej klanjali na pol milje daleč. Iz tega je razvidno, da se konečno tudi klobuk privadi sramoti.

Moje srce pa je že bilo skoro neobčutljivo bolesti. Kajti taka osoda morala bi ganiti celo kamen. Moral sem postajati pred glediščem, medtem ko sem sicer hodil noter, in to na jedno najprvih mest. Zdaj pa čakati, kdaj bode konec igre! In to pravilno vselej, kadar je dežilo! Mogli bi astronomi z mene napraviti novo obliko barometra; kajti kadar sem stal pred glediščem, vedno je dežilo. In k temu ti ljudje ostanejo v gledišču vedno do konca igre! O, kje je moj minister!

S početka nisem mogel razumeti, zakaj si želi moj gospod vedno deža. Če je bilo krasnno vreme, klet je moj gospod, da bi nebeški obok lahko zatemnel. Brž ko je začelo dežiti, razjasnilo se je njegovo lice, in veselje je rastlo z rastočim dežem. Tako se je zgodilo, da je bilo nebo v večnem nasprotju s kočijaževim obrazom, in če bi moj bivši profesor bil študoval kočijaževu obličje, rekel bi lahko v dokaz naobratnega razmerja v «regula de tri» svojim dijakom: Čim pusteješe je nebo, tim veselejše je kočijaž in naopak.

Vkljub temu, da sem si skušil na ulici več nego pes, vkljub temu, pravim, bil sem vendar rajši na ulici nego pod streho. Kajti